

Kapittel 1 DRITTSEKK

-- Råtten! raste mamma.

Turtallet på den grønne Hondaen steg faretruende. -- Han er råtten tvers igjennom!

Mamma tente seg en sigarett. Hun presset fingeren mot knappen som fikk vinduet til å gli ned. Røyken drev ut i regn og mørke.

Jonas glodde ut mot de dystre trærne. Harde regndråper plasket mot asfalten foran billyktene. Jonas kunne se at de nærmet seg gatelys et stykke lengre framme.

Kanskje vi kommer til en by, tenkte han.

Han ante ikke lenger hvor de var.

-- Drittsekk! fortsatte mamma. -- Jeg hater menn! Hater!

Da hater hun vel meg også, tenkte Jonas.

Han fulgte vindusviskerne med blikket og kjente at det gjorde vondt å være hatet. Men samtidig, midt i kaoset, var han glad. Det føltes som en lettelse å se mamma sint. For kanskje dette betydde slutten mellom mamma og Stigo? Eller Stig Odd, som han het.

Jonas håpet det. At Stigo kunne forsvinne som røyken ut av et vindu og bli borte.

Vindusviskerne drev fra side til side.

Stigo er falsk, tenkte Jonas. Falsk, slem, sleip.

Han tenkte på de gangene han hadde prøvd å snakke med mamma om det. Jeg liker ikke Stigo, hadde han sagt, rett ut, for

mamma hadde lært ham å være ærlig. Men ærligheten skulle visst ikke gjelde Stigo. Mamma var på en måte døv og blind for Stigos feil. Stigo kunne gjøre alt mulig galt uten at hun oppfattet det.

Jonas hadde syntes det lenge nå, at mamma ble dum i hodet av å være sammen med Stigo.

-- Hvor skal vi? spurte Jonas.

De kjørte mot en byliknende bebyggelse.

-- Så langt vekk som mulig! snerret mamma.

-- Men hva med skolen ...?

-- Pokker ta alle drittsekkmenn!

-- Rødt lys, advarte Jonas i tilfelle mamma ikke oppfattet det.

Mamma bråbremsset så hardt at Jonas ble slynget framover. Og der sto de, parkert foran lyskrysset. Gummien på vindusviskerne knirket mot ruten fordi regnet begynte å gi seg.

-- Hva mener du med *alle menn*? spurte Jonas forsiktig.

Mamma satte blikket i ham.

-- Vil du virkelig krangle *nå*?

-- Nei, nei, svarte Jonas angrende.

-- Men så svar ordentlig, da! skrek mamma. -- Hva vil du krangle om?

-- Jeg ..., begynte Jonas og visste ikke hva han skulle si, han hadde aldri sett mamma så ute av balanse før.

-- Er du uenig i at alle menn er drittsekker? fnøs mamma.

Hun enset visst ikke at trafikklyset ble gult. Og deretter grønt. Hondaen sto bom stille.

-- Jeg er jo gutt, mamma, hvisket Jonas. -- Jeg tenker bare at en dag skal jeg bli ...

Ordene føltes kantete. De stokket seg i munnen hans. De lå i ham som uformelige klosser.

Mann! brølte det i hodet hans. *En dag blir jeg en drittsekkmann!*

Bilkupeen føltes trang. Luften var spekket med kvalm røyk. Jonas åpnet passasjerdøren, så frisk luft veltet inn. Og uten at Jonas visste hva han skulle, gikk han ut av bilen. Asfalten rundt joggeskoene hans var våt og svart. Vanndammene lå strødd rundt omkring. Men regnet hadde gitt seg.

-- Hvor skal du? ropte mamma inne fra bilen. -- Du kan ikke bare gå!

Hvor mange ganger hadde ikke Jonas hørt mamma rope de samme ordene etter Stigo? Hundre? To hundre? Men Stigo gjorde som han ville, han gikk.

Drittsekker tar ikke hensyn, tenkte Jonas sammenbitt og satte den ene foten foran den andre og trakk seg sakte unna bilen.

Han merket seg at luften var kjølig, ikke kald, men forfriskende. Forfriskende var et mammaord. Mamma brukte mange spennende ord før i tiden. Da Jonas var den viktigste personen i livet hennes. Da de satt ute på trappen om kveldene der de bodde før, og sa ord til hverandre, ord som handlet om livet,

været, dagen og hvordan de hadde det. Men det var lenge siden. Jonas var alene med ordene nå som mamma var blitt dum i hodet.

Tjuende juni, tenkte Jonas og noterte seg lyden av fugleskrik i det fjerne.

Himmelen over ham var dekket av mørke skyer. Jonas selv gikk midt i veien, mellom vanndammene. Og der kom det kjørende en sølvgrå Volvo, som bremsset opp og ga seg til å vente med tente frontlykter bak mammas Honda.

Jonas nærmet seg Volvoen mens han studerte sjåføren. En fyr med briller og halvblank skalle. Bilvinduet på Volvoen senket seg. Sjåføren glante på Jonas med et spørrende uttrykk i fjeset. Foran mammas bil ble det grønt lys enda en gang. Mamma kjørte ikke av den grunn.

-- Sving forbi oss, ropte Jonas til sjåføren i Volvoen.

-- Men er alt i orden ...?

-- Ja da, svarte Jonas.

Ingenting er i orden, skrek det i hodet hans. Ingenting er i orden!

-- Kan jeg hjelpe med noe? fortsatte sjåføren, men så skvatt han bakover da Jonas reagerte med å brøle:

-- Hjelp deg selv!

Jonas fattet ikke hvor sinnet hans kom fra, det bare var der, som et skybrudd fra sort himmel. -- Kjør! brølte han og kunne ikke styre seg. -- KJØR! Hører du ikke hva jeg sier, kjør, bare kjør!

Sjåføren fortet seg å lukke vinduet. Jonas ble stående og glo på ham gjennom bilruten. Det var som om de målte hverandres styrke mens nye regndråper ga seg til å falle ned på Jonas. Han ristet på seg, ville riste regnet og alt det vonde vekk.

Drittsekk! gjallet hodet hans. Du er en drittsekk, Jonas Bang!

Robotaktig bega Jonas seg tilbake til mammas bil, med tunge, slepende skritt. Idet han la hånden på dørhåndtaket, gjorde den sølvgrå Volvoen en stor sving og kjørte forbi og gjennom lyskrysset, enda trafikklyset viste tydelig rødt for stopp.

Inne i Hondaen satt mamma og gråt.

-- Unnskyld, Jonas, det er bare så mye akkurat nå ... Jeg mente ikke ...

Jonas satte seg stille inn i bilen. Han følte seg merkelig rolig. Mamma grep etter ham, fingrene hennes boret seg inn i armen hans. Så lente hun hodet mot skulderen hans og snufset:

-- Tilgi meg, Jonas. Kan du det ...?

Jonas satt og så på regnet som traff ruten med harde trommelyder fra skyer som aldri ble tomme. Mamma snufset mens Jonas studerte de små elvene med regnvann som styrtet nedover vinduet. I lyskrysset foran bilen var det atter grønt lys. Ingen andre biler var å se. Vindusviskerne hadde gitt opp. De rørte seg ikke.

-- Kan det ikke bare være deg og meg i sommer, mamma? ba Jonas nølende. -- Ingen Stigo. Bare deg og meg, sånn som før.

Mamma rettet seg opp og så undersøkende på ham. Langsomt trakk hun hendene over ansiktet sitt og fjernet rennende maskara før hun nikket.

-- OK, sa hun.

-- OK? gjentok Jonas uforstående.

-- Du har rett, sa mamma. -- Vi burde ikke dra tilbake til Stigo ...

-- Mener du det? gispet Jonas og kjente en uvant rytme i pulsen.

-- Du har uansett bare et par dager igjen av sjette klasse, fortsatte mamma, og nå lød hun like uberørt som om hun snakket om et glass melk.

Hun satte vindusviskerne på. -- Sommerferien er her, gratulerer. Denne sommeren skal vi planlegge hva vi skal gjøre resten av livet.

-- Resten av livet? gapte Jonas og ønsket at mamma var mer normal, ikke så enten eller, helst bare mer jevn og mindre vinglete.

Men mest av alt ønsket han at mamma var kvinne for sitt ord. Og at hun aldri mer ville tilbake til Stigo.

Jonas stirret ut på det grønne trafikklyset mens mamma satte bilen i gir og fikk hjulene til å rulle som før. De passerte Volvoen med den halvt skallede mannen i veikanten, ved siden av en politibil.

Håper han ikke han fikk bot, tenkte Jonas og følte seg skyldig.

-- I morgen ringer jeg sjefen min, sa mamma. -- Jeg tar fri hele sommeren.

-- Men hvor skal vi dra? undret Jonas. -- Og hvordan får vi råd til så mange uker fri?

-- Jeg kan jo finne meg en sommerjobb, fniste mamma. -- Voksne kan vel også det? Og du kan jo male gjerder og klippe gresset for folk, du som er så flink med sånt.

-- Men hvor? spurte Jonas.

-- Hva mener du med hvor?

Mamma var i ferd med å bli irritert. Hun tente seg en ny sigarett og åpnet vinduet.

-- Jeg skal si deg hvor, bruste hun. -- Jeg kjører bensintanken tom, og der bilen stopper, begynner vårt nye liv.

Jonas følte seg uvel av den intense røyklukten. Mamma hadde blitt så annerledes på grunn av Stigo. Hun var ikke koselig lenger, sånn som før. Bare vinglete, irritabel og aller mest dum.

-- Hvorfor ser på meg med det skeptiske blikket der? spurte mamma og kastet sneipen ut av vinduet da det neste røde lyset fanget dem. -- Ikke vær så gledesdrepende, vær litt spontan.

Sånn som du, tenkte Jonas.

Men han følte på seg at det ikke nyttet å si noe mer. Det beste var å vente og se hva som skjedde.

Like etter tok mammas mobil til å skralle i vesken hennes. Mamma gravde i vesken ved Jonas føtter til hun fant den. Hun myste mot den ringende dingsen.

-- Gjett hvem! stønnet hun og slengte mobilen ned i vesken igjen. -- Det var drittsekken, han gir meg ikke fred!

Den grønne Hondaen skjøt fart bortetter asfalten som hadde vann i bilsporene. Den ukjente byen lå bak dem. Nå skulle de kjøre bensintanken tom.

Jonas krøp sammen i setet og ønsket at det gikk an å sove seg til et bedre liv. I neste sekund gjorde Hondaen et kast. Mamma hylte.